

মূল পথাৰত বোৰাৰ আগতে কঠীয়াতলীত এক নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ কাৰণে কঠীয়াখিনি বখা হয়। বোপণযোগ্য কঠীয়াৰ বয়স জাতটোৰ কৃষিকাল, কৃষকৰ হাতত থকা সমল, জলবায়ু, বোপণ পদ্ধতি আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। বেছি পোখা মেলিবলৈ হলে আৰু উৎপাদন বেছি পাবলৈ হলে কঠীয়া কম বয়সীয়া ল'ব লাগে।

কঠীয়াতলীৰ প্ৰকাৰ :

বোকা কঠীয়াতলী :

- জলসিঞ্চন তথা জলনিষ্কাশন ব্যৱস্থাপনা থকা মাটিত প্ৰযোজ্য।
- বিমান মাটি কৰ তাৰ দহ ভাগৰ এভাগ মাটিত কঠীয়া পাবিব লাগে।
- বীজৰ পৰিমাণ - প্ৰতি হেক্টৰত ৪০ — ৪৫ কিঃগ্ৰাঃ (প্ৰতি বিঘাত ৫ কিঃগ্ৰাঃ)।
- কৃষিকালৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ২১-৩০ দিনীয়া কঠীয়া বোৰাৰ বাবে উপযোগী।

ওকান কঠীয়াতলী :

- পানী জমা নহ'বৰ বাবে কঠীয়াতলীখন ওখকৈ প্ৰস্তুত কৰিব লাগে।
- কঠীয়াতলীখন ১০ মিঃ দীঘল ১২৫ ছেঃ মিঃ বহল আৰু ১৫ ছেঃমিঃ ওখকৈ প্ৰস্তুত কৰি ল'ব লাগে।
- বিমান মাটি কৰ তাৰ দহ ভাগৰ এভাগ মাটিত কঠীয়া পাবিব লাগে।
- এক হেক্টৰ মাটিৰ বাবে প্ৰয়োজন হোবা বীজৰ পৰিমাণ ৪০-৪৫ কিঃগ্ৰাঃ(প্ৰতি বিঘাত ৫ কিঃগ্ৰাঃ)।
- কৃষিকালৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ২১-৩০ দিনীয়া কঠীয়া বোৰাৰ বাবে উপযোগী।

দলিচা বা মেট কঠীয়াতলী :

- পানীৰ সুবিধা থকা সমতল ভূমিত কঠীয়াতলীখন প্ৰস্তুত কৰিব লাগে।
- এক হেক্টৰ মাটি বোপণ কৰিবলৈ প্ৰায় ৭০ বৰ্গমিটাৰ কঠীয়াতলী লাগে বা বোপণ কৰিবলগীয়া মাটিৰ ১ শতাংশ কঠীয়াতলীৰ প্ৰয়োজন হয়।
- প্ৰতি হেক্টৰ মাটি বোপণৰ বাবে বীজৰ পৰিমাণ উচ্চ উৎপাদনক্ষম জাতৰ ক্ষেত্ৰত ৪০-৫০ কিঃগ্ৰাঃ আৰু বৰ্ণসংকৰ জাতৰ ক্ষেত্ৰত ১০-১৫ কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ দৰকাৰ হয়।
- ১৪-২১ দিনৰ কঠীয়া বোপণৰ বাবে উপযোগী।

মাত্ৰিকভাৱে বোপণৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা কঠীয়াতলী :

- মাটিৰ ভেটি এটা প্ৰস্তুত কৰি জালিকটা পলিথিন এখনত(১.৫ মি. x ২০ মি.) বা প্লাষ্টিকৰ থালি (৩০ ছেঃ মি. x ৬০ ছেঃ মি.)ৰ ওপৰত প্ৰতি ৪ ভাগ মাটিৰ লগত ১ ভাগ পচনসাৰ মিহলাই ১-২ ছেঃ মিঃ ওখ এটা তৰপ প্ৰস্তুত কৰিব লাগে।
- প্ৰতি হেক্টৰ মাটি বোপণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কঠীয়াতলীখন ৭৫-৮০ বৰ্গমিটাৰ হব লাগে।
- প্ৰতি হেক্টৰ মাটি বোপণৰ বাবে বীজৰ পৰিমাণ ১৫-৩০ কিঃগ্ৰাঃ।
- ২-৩ পতীয়া ১৮-২০ ছেঃমিঃ ওখ সবল বা ১৪-১৮ দিনীয়া কঠীয়া বোৰাৰ বাবে উপযোগী।

কঠীয়াতলীত ল'ব লগা যত্ন :

- কঠীয়াতলীখন জলসিঞ্চন উৎসৰ ওচৰত হোবা উচিত।
- কঠীয়াতলীখন ভালদৰে হাল বাই মৈয়াই অপতৃণমুক্ত কৰি ৰাখিব লাগে।
- উচ্চ উৎপাদনক্ষম / বৰ্ণসংকৰ জাতৰ সুবীজ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।
- কঠীয়াতলীত অংকুৰিত বীজ সিঁচিব। বীজবোৰ ১০-১২ ফটা ঠিঠাই, অতিবিক্ত পানীভাগ নিগৰাই ঠাঁ পৰা ঠাইত সিঁচাৰ আগতে গাপ দি থ'ব লাগে।
- প্ৰতি কিঃ গ্ৰাঃ বীজৰ বাবে ২.৫ গ্ৰাম কাৰ্বোজিমে / কেপটান / মেংক জেন ঔষধ মিহলাই শোধন কৰি ল'ব লাগে।
- কঠীয়া উপযুক্ত বয়সত বোপণ কৰা উচিত। হাতেৰে কলে ২০-২৫ দিনীয়া কঠীয়া আৰু বোৰনী যন্ত্ৰে কলে ১৫-১৮ দিনীয়া কঠীয়া কৰিব লাগে।

